

Protestantse Gemeente
Maas-Heuvelland

Jaarverslag 2025
van de
Protestantse Gemeente Maas-Heuvelland

Inleiding

In dit Jaarverslag 2025 kijkt de Kerkenraad terug op de activiteiten in de Protestantse Gemeente Maas-Heuvelland (PGMH) van het afgelopen jaar. Het verslag is geschreven vanuit het blikveld van de Kerkenraad: veel komt in die overleggen en bij de individuele leden voorbij, maar zeker niet alles. Dit Jaarverslag pretendeert dus niet compleet te zijn. Door een grote groep vrijwilligers wordt op vrijwel dagelijkse basis en vaak al jarenlang heel veel werk verzet. Dat is de kurk waarop de gemeente drijft, en waar we trots op mogen zijn.

De Kerkenraad is veel erkenning verschuldigd aan al deze gemeenteleden. In dit Jaarverslag staan we vooral stil bij de meer structurerende activiteiten die ons als gemeente met twee kernen, vier vierplekken en tot september 2025 zonder vaste predikant, aan elkaar en aan onze omgeving verbinden. Een verbondenheid die niet alleen nodig is voor het nu, maar des te meer ook voor de toekomst van ons als protestantse gemeente in Zuid-Limburg. 2025 stond in het teken van die toekomst, een toekomst die al is begonnen en waar we samen aan verder werken. In 2025 zetten we een volgende stap, en gingen we samen op reis.

U kunt dit Jaarverslag 2025 lezen als een onderlegger voor de Jaarrekening 2025 van het College van Kerkrentmeesters, maar is daar niet een-op-een aan verbonden. Het geeft wel de – ook financiële – ontwikkelingen weer, waar we in 2025 mee te maken hadden.

De Kerkenraad wenst u veel leesplezier. Inspirerende ideeën zijn welkom bij: [scriba @ maasheuvelland.nl](mailto:scriba@maasheuvelland.nl)

Samen onderweg

De **beroeping van ds. Ferdinand Borger en zijn bevestiging in september 2025** waren zonder enige twijfel de hoogtepunten van het jaar voor onze

gemeente. Na de langdurige afwezigheid en het afscheid van ds. Harrie de Reus op 15 december 2024, was er geen vaste predikant meer verbonden aan onze gemeente. Door grote inzet van het College van Kerkrentmeesters, en in nauw overleg met de Kerkenraad, kreeg de gemeente net voor de Kerst 2024 akkoord van het CCBB voor het beroepen van 1 fte predikant. Ondanks deze positieve uitkomst was dit niet het gehoopte eindresultaat. De gemeente ging daarmee terug van 2 fte naar 1 fte predikant. Helaas biedt de financiële situatie van de gemeente niet meer ruimte.

Met name de geografische uitgestrektheid van de gemeente en de vier vierplekken, maken het tot een stevige opgave voor de nieuwe predikant. Het gewenste profiel van de predikant werd hier (enigszins) op aangepast, waarbij er meer inzet vanuit de gemeenteleden zelf wordt gevraagd. Met dit profiel van de predikant, een nieuw gemeenteprofiel, een bijgestelde Plaatselijke Regeling en een concept werkplan voor de predikant, kon de Beroepingscommissie al snel aan het werk. In mei 2025 bracht zij rapport uit aan de Kerkenraad, inclusief het voorstel voor een kandidaat. De

Beroepingscommissie kreeg begeleiding van ds. Gerard Nieuwburg, als hulppredikant verbonden aan onze gemeente. In juni 2025 werd de kandidaat voorgedragen aan de gemeente tijdens een speciale verkiezingsbijeenkomst, waarna de gemeente heeft ingestemd met het uitbrengen van een beroep op ds. Ferdinand Borger. Na de kerkordelijke toestemming (approbatie) vanuit de landelijke PKN, kon de gemeente het beroep definitief uitbrengen en vond de bevestiging plaats in een feestelijke en druk bezochte gemeente-brede viering op 14 september 2025 in de St Jan in Maastricht, door ds. Ada Rebel. Hierbij waren veel collega predikanten maar ook voorgangers van andere kerken in de regio aanwezig. De gemeente is heel blij met zijn komst!

Ds. Ferdinand Borger heeft als hoofdtaak (50%) om de gemeente te ondersteunen in de omslag naar 'nieuwe vormen van kerk-zijn', om de gemeente te inspireren en te begeleiden in het zoeken naar nieuwe wegen zowel intern (vieren en omzien) als in onze samenwerking met partners (o.a. oecumene, nieuwe doelgroepen).

Ds. Borger gaat in principe (slechts) 24 keer per jaar voor in de gemeente: 12 keer in het Heuvelland en 12 keer in Maastricht. Hierbij is de afspraak gemaakt dat hij voorgaat in alle gemeente-brede vieringen, en dat vieringen in het Heuvelland gezamenlijk zijn voor alle kernen als hij voorgaat. Zo is zijn bereik naar de gemeenteleden maximaal. Daarnaast kwam ds. Borger zelf met het initiatief om voor gemeenteleden te koken, onder het motto *Diner met de dominee*.

Gezien de beperkte omvang van 1 fte predikant zullen - naast de blijvende inzet van gastpredikanten - gemeenteleden ook een actievere rol moeten gaan spelen tijdens vieringen of 'lekendiensten'. Om de overgang te versoepelen heeft de Kerkenraad daarnaast besloten om het contract met

hulppredikant ds. Gerard Nieuwburg t.b.v. pastorale ondersteuning, maximaal te verlengen tot medio 2026, in de hoop daarna andere vormen van pastoraal werk te kunnen inzetten. Hiervoor is een (nieuw) pastoraal team aan het werk in de gemeente.

Een andere aanverwante ontwikkeling betreft de inzet van Kerkelijk Uitvaartbegeleiders. Dit is nieuw in onze gemeente. In 2025 was er een eerste voorlichting door een medewerker van de PKN, waarna meerdere gemeenteleden zich hebben aangemeld. Zij zullen in 2026 op kosten van de Kerkenraad een PKN-training gaan volgen, waarna besproken wordt hoe hun inzet zal zijn. Ook hier zien we dus een verschuiving van taken van de predikant naar inzet van gemeenteleden.

Een speciaal woord van dank gaat uit naar ds. Gerard Nieuwburg, die naast de pastorale gesprekken die hij voerde, het pastorale team heeft begeleid en met hen een Protocol uitvaarten heeft opgesteld en een aangepaste tekst voor de website gemaakt. Daarnaast was hij consulent van de Beroepingscommissie en tot de komst van ds. Borger lid van de Kerkenraad en adviseur (i.h.b. van de voorzitter). Tot slot verzorgde hij een keer per maand een speciale viering voor oudere gemeenteleden in het Trefpunt St Jan in Maastricht.

Onze dank gaat ook uit naar alle gastpredikanten die ook in 2025 bereid waren in een van onze vieringen voor te gaan. Dankzij hen was het mogelijk om in de lange periode zonder vaste predikant toch samen te blijven vieren in onze kerken. Zo bleven we samen gemeente.

Samen onderweg met elkaar

In 2025 hadden een aantal onderwerpen onze speciale aandacht. Dit betrof ten eerste het samen zoeken naar **nieuwe vormen van vieren**. Die behoefte bestaat bij een groot aantal gemeenteleden al langer, en de Kerkenraad geeft graag

ruimte om te experimenteren. Ds. Borger heeft dit ook als speciale opdracht mee gekregen voor de komende jaren.

Een eerste experiment vond plaats op Reformatiezondag 26 oktober

2025, met de Elvis-dienst in Gulpen, waarbij Fred Omvlee voorging als personificatie van en eerste experiment vond plaats op Reformatiezondag 26 oktober 2025, met de Elvis-dienst in Gulpen, waarbij Fred Omvlee voorging als personificatie van Elvis. Het werd een vrolijke, swingende

viering, met veel zang van prachtige songs van Elvis en mooie verhalen over zijn leven en zijn relatie tot geloof. Zeer inspirerend.

In 2025 startte het project **Connect, een avond vol verbinding en inspiratie**. Doel is om samen te zoeken met nieuwe vormen van vieren, op andere tijdstippen en met steeds een andere opzet dan de reguliere liturgie. Hierbij staat het experimenteren centraal, waarbij er na afloop meteen een evaluatie volgt. De organisatie ligt in handen van een groep (jongere) gemeenteleden. Thema's waren onder meer: PAX en hun rol in de Westelijke Jordaanoever tijdens de Vredesweek (sept 2025), Herinneringen levend houden (1 nov 2025) en Verwacht het onverwachte met muziek van Resound Church Parkcity (29 nov 2025). Connect zal doorlopen in 2026.

De **werkgroep Groene kerk** organiseerde verschillende vieringen in het Heuvelland en in Maastricht. Daarnaast organiseerden ze een van de activiteiten tijdens de Vrijwilligersmiddag op 28 juni. De Kerkenraad ging akkoord met hun verzoek om in elke kerk een 'houten boom' te plaatsen waaraan onze 'groene activiteiten' als vruchten hangen. Dit is begin 2026 gerealiseerd.

De diaconie verzorgde een tweetal **diaconale vieringen** tijdens de zondagen Werelddiaconaat. Zo was er op 2 februari een gezamenlijke viering in de St Jan, met als onderwerp de situatie in Soedan en de rol van de stichting ZOA. Op 12 oktober waren er twee diaconale vieringen, met aandacht voor de rol van de diaconie (in Gulpen) en Vluchtelingenwerk (in Maastricht).

Op 19 oktober was een bijzondere viering in Vaals met de feestelijke onthulling van een prachtig **glas-in-lood-raam** in de Ned. Hervormde Kerk. De ontwerper en maker van het raam is de heer Oltmann de Buhr, lid van onze gemeente. Het raam toont een kruis dat met zonnestralen naar binnen valt na de wederopstanding van Christus, in de avond. Daarbij heeft hij onder meer een doornkroon, werktuigen en vlinders gemaakt en zijn de kleuren bewust uitgekozen voor de juiste lichtinval. De vlinders verwijzen naar die op andere ramen in de kerk. Een prachtig geschenk voor onze gemeente.

Samen met de PG Maas- en Beekdal en PG Parkstad, behorende tot de ring Limburg-Zuid, sloot de PGMH in januari 2025 een **Samenwerkingsovereenkomst gericht op Veilige kerk**. Kern hiervan is dat de gemeente een veilige omgeving wil bieden aan alle leden. Dat betekent dat leden elkaar met respect behandelen en ambtsdragers in de gemeente zich bewust zijn van de diverse vormen van macht en geen misbruik maken van hun positie. Dit betreft een inspanningsverplichting voor allen. De PG Maas- en Beekdal is penvoerder van deze overeenkomst. Onderdeel hiervan is het aanstellen van drie **vertrouwenspersonen** - uit elke gemeente een - die samenwerken en beschikbaar zijn voor alle gemeenteleden binnen de samenwerkingsovereenkomst. De PGMH heeft in juli 2025 een overeenkomst van opdracht afgesloten, waarbij een van onze gemeenteleden vertrouwenspersoon is geworden. Tijdens een speciale gemeente-avond op 20 november 2025 en in diverse publicaties was er aandacht voor het onderwerp Veilige kerk en hebben de regionale vertrouwenspersonen zich aan de gemeenteleden voorgesteld.

In 2025 heeft de PGMH **Verklaringen omtrent gedrag (VOG)** aangevraagd voor alle leden van de Kerkenraad, de leden van het pastoraal team, de jeugd- en jongerenwerkers en de begeleiders van de Kindernevendienst. De Kerkenraad ziet dit niet als een garantie voor respectvol gedrag, maar wel als een basisvoorwaarde om een veilige kerk te kunnen zijn voor al haar leden.

Na jarenlange afwezigheid van de gemeente in het overleg van de **Classis** Noord-Brabant, Limburg en Réunion Wallonne, is deelname in 2025 weer opgestart. Momenteel nemen zowel de voorzitter van de Kerkenraad als de predikant deel aan het overleg. De Kerkenraad heeft wel haar inbreng gegeven op de enige consideratie in 2025 betreffende de regels over het afzien van consideratie.

Punt van groeiende zorg is de **bemensing** van met name de meer bestuurlijke colleges en raden. Zo liep de Kerkenraad terug van 13 leden (jan 2025) naar 8 leden (dec 2025) aangevuld met ds. Borger. Na een uitgebreide zoektocht bleek er geen nieuwe scriba te vinden, waarna de zittende scriba heeft toegezegd om nog 2 jaar door te gaan met een beperktere opdracht. Het College van Kerkrentmeesters ging van 6 naar 5 leden en het College van Diakenen zag twee

leden vertrekken en heeft nu nog 3 leden over. Deze leegloop is zeer zorgwekkend aangezien de werkzaamheden niet minder worden. Dit vergt nadrukkelijk de aandacht niet alleen van de betreffende gremia maar van de hele gemeente. Met name in het Heuvelland is er weinig animo om bestuurlijk actief te zijn, waardoor het risico ontstaat dat in overleggen de stem van Maastricht overheerst. Dit alles laat overigens onverlet dat heel veel gemeenteleden zich op allerlei andere manieren wel actief inzetten voor de gemeente. Dat houdt onze gemeente overeind!

In 2025 is het plan van aanpak **communicatie**, zoals geaccordeerd door de Kerkenraad in 2024, nader uitgewerkt door de werkgroep Communicatie. Uitgangspunten zijn: open, verbonden en zingevend, met als uitwerking dat de communicatie transparant, inclusief, coherent, pluriform en duurzaam moet zijn. Enkele van deze elementen komen al terug in onze nieuwe social media, met name Facebook, Instagram en LinkedIn. Alle (openbare) evenementen worden daarop gepubliceerd. Het effect hiervan is echter nog niet optimaal, en zal in 2026 een verdere uitwerking moeten krijgen. Eind 2025 besloot de Kerkenraad om ook zelf zo veel mogelijk langs deze lijnen te communiceren en te werken. De uitgangspunten en principes krijgen zo een bredere betekenis voor de hele organisatie van de gemeente.

Samen onderweg met anderen

In het kader van **Onderweg** werden er weer diverse activiteiten georganiseerd, zoals een krantenleesgroep op elke eerste maandag van de maand in de Kloosterkerk in Valkenburg, en enkele keren per jaar Bezin in film (ook in Valkenburg). Daarnaast was er in het kader van de Boekenweek op 23 maart in samenwerking met boekhandel De Tribune een middag over 'De keuze van de leesclub' op het Podium St Jan (Maastricht). Doel van deze bijeenkomsten is steeds om onze kerken open te stellen, samen te genieten van een mooie activiteit en elkaar te ontmoeten in een open en ongedwongen sfeer. Op deze activiteiten komen niet alleen gemeenteleden af, maar ook mensen 'van buiten'.

Een bijzonder geslaagde vorm van ontmoeting betreft de manier waarop in de Kloosterkerk in Valkenburg het Soepcafé en de Huiskamer wekelijks de deur open zetten voor ieder die wil: ontmoeten, samen eten, praten of een spelletje doen staan hier centraal. Voor de werkgroep Vrede Valkenburg was dit aanleiding om aan de PGMH de **Vredesprijs 2025** toe te kennen. De argumentatie werd als volgt verwoord: "Voor de Protestantse Gemeente Maas-Heuvelland is "Niks doen" allang geen

optie meer! (thema PAX 2025). In het Valkenburgse zijn vooral de activiteiten van de Kloosterkerk bekend. Die zijn bewonderenswaardig en er komen er steeds meer bij. Hier wordt getoond: Vrede is een mentaliteit. Vrede is een houding van medemenselijkheid. Alle mensen zijn gelijkwaardig

ondanks diversiteit. In de Kloosterkerk past geen onderscheid in geloofsovertuiging, in leeftijd, in geslacht, in seksuele voorkeur."

Deze prijs is een zeer eervolle erkenning voor met name de betrokkenen in Valkenburg.

Oecumenische samenwerking kreeg evenals in eerdere jaren vorm door diverse vieringen met andere kerken en geloofsgemeenschappen, met name tijdens de week van de eenheid van christenen. Zo was er kanselruil met de kloostergemeenschap Wittem en waren er in Maastricht vieringen met de Sint Servaas en met de Remonstranten.

In Maastricht nam onze gemeente tevens deel aan een aantal activiteiten die werden georganiseerd in het kader van de **Heiligdomsvaart** door de rooms-katholieke Vereniging Het Graf van Sint Servaas. Zo vonden er drie Bruggebouwerlezingen plaats in de St Jan. Een daarvan met als titel *Geloof bouwt bruggen*, betrof een openbaar gesprek tussen Bisschop Gerard de Korte (Den Bosch) en Dr. René de Reuver (scriba Protestantse Kerk Nederland). Oecumene, maar ook de relatie tussen mensen met én zonder geloof kwamen hierin aan bod. Een tweede zeer boeiende bijeenkomst betrof het thema *Muur of brug voor vluchtelingen?* In een panelgesprek o.l.v. Nathalie Ummels (Coördinator Refugee Project Maastricht) gingen Gerben Huberts, diaken voor vluchtelingenwerk bij PG Roermond, Roger Ruijters, voorzitter Raad van bestuur Envida en Anita Bastiaans, van de Raad van Bestuur van het COA met elkaar in gesprek. Een derde bijeenkomst ging in op historische context van St Servaas. Tot slot namen in juni 2025 enkele gemeenteleden deel aan de twee Ommegangen (processies) in het kader van de Heiligdomsvaart: letterlijk samen onderweg met anderen!

Na een tweede jaar **Silent Sunday Reading** (SSR) waarbij de St Jan op de laatste zondag van de maanden april-juni en september-november open staat voor ieder die in de stille gewijde sfeer van deze kerk wil lezen, besloot de Kerkenraad om dit initiatief nog een jaar voort te zetten. Er wordt daarbij wel gekozen voor een intensievere samenwerking met de studenten organisaties InnBetween en THUIS. Het doel is om te komen tot een doorlopend programma, waarbij in de wintermaanden andere activiteiten worden georganiseerd, zoals (Engelstalige) vieringen, een poëzie event of een andere thematische invulling.

Ook zullen de SSR-sessies meer aangekleed worden (in stilte lezen mét een voor- en nagesprek), omdat blijkt dat studenten het nu vaak te spannend vinden om de St Jan binnen te lopen en zo maar ergens te gaan zitten lezen. InnBetween en THUIS hebben hierbij inhoudelijk de leiding en zij regelen ook de communicatie naar hun achterban. Gemeenteleden van de PGMH faciliteren de bijeenkomsten en zorgen voor communicatie naar hun achterban.

Eind 2025 organiseerde de werkgroep Vrede van de PGMH een openbare bijeenkomst in het kader van de **Internationale Dag van de rechten van de Mens en het 80-jarig bestaan van de Verenigde Naties**. Aan deze bijeenkomst in de St Jan werkten meerdere gemeenteleden mee, onder wie (op film) dr. Theo van Boven, jarenlang directeur en rapporteur Mensenrechten van de VN en dr. Kees

Flinterman, lid van de VN Commissie voor de Rechten van de Mens. Naast hen hield ook dr. Yvonne Donders, de opvolgster van Kees bij de VN, een zeer boeiende speech. Beiden benadrukten om – juist vanwege alle zorgwekkende ontwikkelingen – door te gaan met de strijd voor de rechten van alle mensen. Hun oproep was: Spreek elkaar aan, roep je politieke partij op tot meer rechtvaardigheid, maar breng ook soep naar je eenzame buurman of zet een bankje neer, zoals Ferdinand Borger dat aan het eind van de avond in zijn verhaal noemde.

De strijd in Gaza was een thema dat enkele leden van de gemeente zeer aan het hart ging en gaat. Het was voor hen moeilijk te bevatten dat er vanuit de landelijke PKN geen enkele actie werd ondernomen. De gemeente heeft daarop twee openbare avonden georganiseerd waar in de strijd in Gaza en op de Westelijk Jordaanoever centraal stond. Medewerkers van PAX leverden hieraan een bijdrage. De Kerkenraad heeft de zorg van de gemeenteleden opgepakt door twee keer een oproep te sturen naar de scribe van de landelijke PKN, met het verzoek in actie te komen en ook onze regering hiertoe op te roepen. Helaas werden beide brieven heel lauw ontvangen en volgde er geen actie van de PKN. Dat was zeer teleurstellend.

Financiën

Alle bovengenoemde activiteiten kostten geld, en hoewel de gemeente nog wel financieel stabiel is neemt het eigen vermogen langzaam af. De bijdrages van gemeenteleden zijn onvoldoende om – ook op langere termijn – alle kosten te dragen. Dit was ook de reden waarom het CCBB enkel toestemming gaf voor het beroepen van 1 fte predikant, in plaats van de gewenste 2 of 1,5 fte.

De Kerkenraad is zich bewust van de spanning die dit oproept. Juist daarom kiest de Kerkenraad, in afstemming met het College van Kerkrentmeesters, voor een toekomstscenario gericht op spirituele

verdieping van de gemeente i.c.m. commercialisering (verhuur) van onze gebouwen.

Om dit mogelijk te maken wil de Kerkenraad zich actief inzetten om voldoende middelen binnen te halen. Deels door de optimale exploitatie van onze gebouwen maar ook door het verwerven van subsidies en het vergroten van de bijdrages van onze eigen gemeenteleden. De Kerkenraad heeft daartoe een plan van aanpak Actie Kerk Balans 2026 aangenomen, waarin sterk wordt ingezet op het binnenhalen van voldoende middelen. Hiervoor worden diverse nieuwe activiteiten ontwikkeld.

Voor een verdere onderbouwing wordt verwezen naar de toelichting bij de Jaarrekening 2025 en de begroting 2026 van de Protestantse Gemeente Maas-Heuvelland.

